

Аделина Галова

България официално е държава от 681 г. Съществуването ѝ през вековете е обуславящо богатата история и културата, която тя притежава. В нея са събрани различни имена, събития и епохи, които дълбоко в себе си представляват периоди на развитие, с всичките падения и възходи, съпътстващи преминаването от един етап в друг. Както е при нас хората, така и държавата се усъвършенства в разностранни посоки. Съпоставям израстването на човека, като такъв с растежа на страната, защото тя в същността си е изградена от народ и в зависимост от неговото развитие, от културата му, държавата ще еволюира. Говоря общо, тъй като според мен това важи за всяка една страна в света, като разбира се се съсредоточавам в България. Това, което притежава тя като наследство – история, природа, култура – е огромно богатство, натрупано с векове и мисля, че наша задача е да го съхраним, доразвием и представяме извън граница.

За да демонстрираме наистина огромното имане на България, трябва да я обичаме и познаваме. За това ни помагат историците, които са основната част от културното развитие на страната. Благодарение на тях научаваме за различните епохи, през които е преминавала тя. Така, според мен, по-добре се разбира културата на даденото време и за артиста, проявил интерес към нея става по-лесно да улови характерното и да го представи. Когато говорим за развитие на българската култура и трудностите, които я съпътстват, е редно да се каже, че независимо от препятствията България винаги е имала своята идентичност и българският народ е успявал да я запази по един или друг начин. Всеки, който представя навън нашето изкуство трябва да има това предвид и с уважение към предците си да покаже най-доброто от себе си, защото в много от държавите извън Европейския съюз не знаят дори къде е България, а някои членки дори не я познават. Аз мисля, че задачата на хората на изкуството, без значение дали са музиканти, актьори, писатели, художници или танцьори, е да покажат големият български талант и неговото развитие във вековете и днес.

Да вземем, например, българската музика. Независимо от стила, дали ще е народна, църковно-славянска, класическа или модерна, щом е сътворена на територията на България или е писана на български език е българска. Разбира се има песни, създадени от българи с текстове на чужди езици, но те отново са български. Театралните пиеси, които актьорите играят, на български или на езика на държавата, където ги представят са си наши, защото са написани от българи и в повечето случаи се представят от българи. Картините, които българските художници рисуват, вдъхновени от красивата ни природа, от някакъв исторически сюжет или просто абстрактни отново са българско дело. Танците от различните ни фолкорни области, класически или модерни, са произведение на българи и най-добре могат да бъдат показани от българи, наследници на това богатство. От това аз правя за себе си следния извод, представянето на изкуствата, както и перспективите за

познаване и развитие на културата навън, са изцяло работа на българските артисти, имащи шанса да го демонстрират отвъд граница. Трудността, с която се сблъскват те е отговорността за доброто представяне и до голяма степен нейното преодоляване е свързано с уменията и знанията, които могат да се придобият тук на място, в Родината, стига хората да искат да учат и обстоятелствата да го позволяват. С учението би трябвало, според мен, да се добият качества като патриотизъм, самоуважение, уважение към миналото, взети поуки от него, оценяване на българското, стремеж към запазването му, без да се пренебрегват другите нации и техните нрави. Както казва д-р Петър Берон: „Научете първо родния език, а после чуждите езици”. От своя страна ние в България трябва да уважаваме този труд и да ценим шанса за популяризиране на страната ни, защото в крайна сметка това е една добра перспектива за нея, съответно и за нас. Ако света познава нашите традиции, изкуството ни, било то класическо, народно или модерно, провокирано от обичаите или от течения в Европа, например, то съм убедена, че ще се търси досег с българщината. Като вземем едни от най-големите ни имена в различните области на изкуството като оперните певци – Борис Христов, Гена Димитрова, Ана Томова-Синтова, Райна Кабаиванска; народните певици Валя Балканска, Стефка Съботинова; изпълнителите Елица и Стунджи, Поли Генова, Теодосий Спасов, Васко Василев, Иван Лечев, Люси Дяковска; групите FSB, Акустична версия; фолклорните ансамбли – „Филип Кутев”, „Мистерията на българските гласове”, хор „Космически гласове”, Детски хор на БНР, Хорова капела „Светослав Обретенов” и много други музиканти, като вземем имената на художниците Владимир Димитров – Майстора, Дечко Узунов, скулпторът Иван Лазаров, карикатуриста Доньо Донов и други бележити майстори в изобразителното изкуство, балетистите Люба Колчакова, Маша Илиева, Фео Мустакова – Генадиева, Анастас Петров; модерните балетисти от балет „Арабеск” и други формации, като вземем и имената на известните зад граница писатели като Георги Господинов, Димитър Динев, Илия Троянов, Алек Попов и други, прославящи нашето слово, също актьорите Станислав Яневски, Самуел Финци, Мариана Димитрова, Башар Рахал и други, ще забележим, че България придобива известност, благодарение на техните постижения. Всеки един от тях е показал своята гордост от това, че е българин, демонстрирал е опита си, придобит в България и в чужбина, доразвил го е в процеса на своята работа и по един или друг начин го е демонстрирал пред целия свят. Убедена съм, че благодарение на техните основи, ние по-младите им наследници бихме могли да градим една красива къща на българското изкуство.

Аз съм оперна певица и мисля, че моите перспективи за развитие отвъд България са големи, тъй като пътят е утъпкан донякъде от известни български музиканти, върху които е паднала тежестта да издигат основите, но моята задача като изпълнител - артист е да надграждам върху започнатото и да показвам моите собствени умения, без да копирам никого или да искам да приличам по нещо на някой. Мисля, че за да успея и наистина да има перспектива за представяне на изкуството от моя страна е нужно освен много труд, да показвам и огромната си любов към България и оперното изкуство. Българските гласове

са ценни, певците таланти и можещи и света го знае и трябва да съм благодарна на тези преди мен, да съм щастлива от постигнатото и да се стремя оттук нататък да развивам българската култура чрез средства, актуални за сегашното време и историческата обстановка в момента. Поради това в началото на моята разработка споменах за значението на историята. Според мен който познава миналото си, ще бъде по-полезен в изграждането на бъдещето. Така самочувствието и патриотизма биха помогнали на успеха.

Въпреки, че говоря в момента за собствената си професия, смятам че изводите, до които стигнах важат и за киното, театъра, балета, книгата. Всъщност това, което разбрах за себе си е, че перспективите за развитие зависят от самите нас. Единственото важно е да не забравяме от къде сме тръгнали, да обичаме това място и да си го пазим, независимо къде по света би могъл да ни заведе животът. Другото, което си мисля е, че преди всичко е нужно да получим едно добро обучение и умения, които да развием нататък в професионалния си опит и доказвайки себе си да покажем на какво е способен талантливият българин. Важен извод за мен е и това, че трябва да бъдем горди с успехите на нашите артисти и творци, а не както често се случва да ги мачкаме и злословим срещу тях, защото така бихме могли да загубим ценни кадри, които да прославят българската култура по света.

**Представяне на българската култура по света –
перспективи за развитие**

Изготвил: *Аделина Красиминова Галова*, абсолвент на НМА
„Проф. Панчо Владигеров”

2012г.